

K.	f.
59916	—
38704	25
9954	—
11034	32
2556	26
122163	83

K.	f.
12	—
21	42
304	14
108	—
1364	01
4972	29
6781	86

(123-1.1

ng József s. k.

s. k., jegyző.

mébe.

zítő,

sőrendű

i, vagy

könyvek

oktatást

itelben,

kereske-

dijazás

zható"

atalába

30-x.9

tett

ás

iadó.

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Felfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 25. szám.

Péntek, január 31.

A kivándorlás.

(Jankó Ágoston alispán előadása a Magyar Társadalomtudományi Társaság kivándorlási ankétjén.)

— január 31.

II.

A földárak a legutóbbi 5 esztendőben vármegyénkben is átlag 40%-al emelkedtek, de ennek az az oka, hogy az u'öbbi években olcsó lévén a pénz, a jó termékek és magas gabnaárak mellett a parasztlak sok földet vásároltak. Különben is a mi parasztunk pénzfőlöslegét szereti földbe tenni, ami annál is inkább érthető, mert az a mai viszonyok mellett is meghozza a rendes kamatját.

Ami a hatóságoknak a kivándorlás irányában való magatartását illeti, e tekintetben eljárásunk a tapasztalataink szerint módosul.

Eleinte, amidőn még az volt az általános felfogás, hogy aki Amerikába megy, az a hazára nézve elveszett, és hogy kivándorlóinkkal amerikai munkásügynökök valóságos emberkereskedést űznek, lehetőleg megakadályoztuk a kivándorlást, nehézségeket gördítettünk az utlevél elnyerése elé. Később azonban, amidőn meggyőződünk róla, hogy kivándorlóink olyan munkahelyekre mennek, ahol biztos munkát és jó keresetet találnak, amidőn már a tömeges pénzküldemények is igazolták ama szándékukat, hogy visszajöjjenek, eljárásunk a jóakaratu passzivitássá alakult.

Szigoruan megtartottuk a kivándorlásról szóló törvénynek rendelkezéseit, üldöztük és szigoruan büntettük a kivándorlási ügynököket, de indokolatlanul senkit sem akadályoztunk meg abban, hogy munkajelvények megszerzésére Amerikába menjen.

Eleinte mi is arra törekedtünk, hogy a kivándorlókat Fiume felé irányítsuk, mert ez időben csak a Cunard Line hajói biztosítottak nekik némi kényelmet és emberies elbánást, míg a bremai hajós-vállalatok az ügynökök által arra terelt kivándorlókat nem részesítették kifogástalan bánásmódban.

Amint azonban később a két hajós-társaság között kifejődött verseny megszüntette a bremai irány hátrányait, nem avatkoztunk többé bele, hogy mely kikötőből induljanak.

Ezentul az volt a főgondunk, hogy a kivándorló, ha célját érte, ha bizonyos pénztöket szerzett, visszatérjen. Ha már megértt benne az az elhatározás, hogy kivándorol, legalább arra törekedtünk, ne keserűséggel hagyja el hazáját. A kivándorlót nem tekintettük bűnösnek, hanem gyámoltottuk őt, amennyire lehetett.

A községi jegyzők arra törekedtek, hogy a kivándorlók összes vagyonukat ne adják el itthon, hogy maradjon valami anyagi kötelék is, ami a kivándorlót hónapokhoz fűzi; ügyes-bajos dolgaiban a jegyzők készségesen és gondosan eljárnak, levélbeli megkeresésekre idehaza adásvételeket közvetítenek és velük az éfintkezést fenntartani törekcsenek. Általában igyekszünk az Amerikában levőkkel összeköttetésben maradni és talán részben ennek is tulajdonítható, hogy többen még fegyvergyakorlatra is hazajönnek és a hadkötelesek tartózkodási helyváltoztatás esetén az amerikai konzulátusoknál katonakönyvecskéjükkel épp úgy jelentkeznek, mint itthon az előjárásnál tették.

Amint már fönnebb említettem, a visszavándorlás a mult év végén nálunk is nagyobb mérveket öltött.

Voltak ugyan visszavándorlások minden évben, így például:

1905 ben 632, 1906-ban 1070-en jöttek vissza, de az 1907. évben a visszavándorlók száma már 2403-ra rugott, akik közül december hónapban 873-an jöttek vissza.

Visszavándorlóink csendben, minden feltűnés nélkül érkeznek meg és legtöbben pénzt is hoznak magukkal. Az összeg, a melyet az 1907. évben hazatért 2403 ember magával hozott, körülbelül 1 millió koronára tehető.

Visszatérésük okául legnagyobb részt az Amerikában uralkodó gazdasági válságot adják elő, de biznak benne, hogy ennek nemsokára vége lesz, amidőn ismét vissza fognak menni.

Arra nézve, hogy az amerikai viszonyokkal miként voltak megelégedve, igen különbözően nyilatkoztak; általában azt mondják, hogy nem volt rossz dolguk, de az a benyomásom, hogy a magyarok, szerbek és románok közül többen fognak itthon maradni, mint a németek közül.

Idehaza előbbi rendes foglalkozásokat űzik, amennyiben munkát kapnak, dolgoznak is, de mivel a mezei munka most télen szünetel, leginkább amerikai keresményükből élnek. Segélyt még senki közülök nem kért.

Arra nézve, hogy mily törvényhozási, vagy egyéb általános intézkedéseket kellene tenni a kivándorlás megszüntetésére, nem érzem magamat hivatva javaslatot tenni, de azt hiszem, hogy addig is, míg elérjük gazdasági életünk oly mérvű fejlettségét, amidőn munkásaink itthon is megfelelő keresetet találhatnak, munkaházak építése, munkásjelvény intézmények létesítése, a munkasközvetítés tökéletesbítése és a helyes telepítés bizonyára hozzájárulnak a kivándorlás csökkentéséhez.

Mi Torontáiba 1000 munkásháznak építését vetjük tervbe, azonkívül erősen sürgetjük a földmívelésügyi miniszteriumnál a III., IV. és V. dunai öblözeteknek az ármentesítését. Ha ez a 75 ezer holdnyi ártér, amely ma legnagyobb részt csak rossz legelő, vagy sárt terem, ármentesítenék, a kivándorlás nálunk lényegesen megcsökkenne, mert eltekintve attól, hogy az ármentesítési munkálatok több ezer embert 2-3 évre jó keresethez juttatnának, — ezen a területen, ott a Duna mentén, Zimonynyal és Belgráddal szemben, oly intenzív gazdasági termelést lehetne létesíteni, mely eltekintve annak nagy nemzetgazdasági és a nemzeti politikára nézve is fontos jelentőségétől, azáltal is nagy haszonnal járna, hogy ott 5-6 ezer embert lehetne állandóan foglalkoztatni és jóléthez juttatni.

Ezekben röviden előadván a torontái kivándorlás történetét, nem hallgathatom el tapasztalataim alapján megalkotott véleményemet sem.

Én azt hiszem, hogy ez a ki- és visszavándorlás még néhány évig eltart; azt megakadályoznunk nem szabad, de nem is lehet, előmozdítanunk pedig nem indokolt, hanem szabályoznunk kell. Addig fog a kivándorlás tartani, amíg a hazai és az amerikai munkabérek között oly nagy

különbség lesz és megszűnik magától, ha a munkáskínálat és kereslet a világpiacon kiegyenlítést nyer.

Amíg ez a kiegyenlítési folyamat tart, bizonyára szenvedünk alatta társadalmilag és gazdasági ag is, de azért általában véve a kivándorlást károsnak nem tartom, sőt azt hiszem, hogy a jövőben hasznunkra válik.

Munkásaink vándorlásaik közben hasznos ismereteket és tapasztalatokat szereznek; megtanulják a munkát értékelni, megismerik a szorgalom és igyekezet előnyét és gyümölcsseit; az életnek mind nehezebbé váló küzdelmeihez hozzá edződnek.

Az erősek, a tehetségesebbek és szorgalmasabbaknak alkalom nyílik az érvényesülésre és vagyonszerzésre, a gyöngébbek pedig megnyugszanak, mert meggyőződést szereznek róla, hogy erőiket és képességüket meghaladó igényeket nem támaszthatnak.

A ki- és visszavándorlás tehát a társadalom jövő alakulására csak jótékony hatással lehet.

A nagybecskerek—eleméri ut.

— A járási utibizottság ülése. —

— január 31.

A központi járási utibizottság tegnap délelőtt 9 órakor dr. Mihálovits István megyei aljegyző elnöklésével a helybeli központi főszolgabírói hivatalban ülést tartott, melynek legfontosabb tárgyát a már évek óta húzódó és még mindig elintézetlen nagybecskerek—eleméri ut ügye képezte.

Jelen voltak:

Dr. Mihálovits István, mint a főszolgabíró helyettese, Boróczy Dező járási számvevő, Geisz János járási utbiztos, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Jakoby Gábor v. mérnök, Orsó Gáspár jegyző, Schönhar Péter bíró, Barát János bíró, Lendvay András, Kátay József, Traisz Béla közigazgató, Mellár Imre bíró, Menyov János bíró, Opreán Simou bíró, Luy Péter jegyző, Popi Tamás bíró, Holstein Ede jegyző, Tel János, Popovits György jegyző, Molnár János jegyző, Magda Jován bíró, Bugár Todor, Branda Gyula, Szabó István bíró, Gregus József és Balonyi Ferenc, Marjanov Szvetozár, Kvsaták Nándor jegyző, Momirov Ráda bíró, Petkanity Cvetko, Meggyessy Cázár jegyző, Teschler Antal bíró, Scheirich Miklós jegyző.

Mint ismeretes, a kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán a járási utibizottság és a város között pár héttel ezelőtt egyezségnek kellett volna létrejönni, mely szerint a város kötelezte volna magát, hogy 22 800 koronával hozzájárul a nagybecskerek—eleméri ut kiépítéséhez és fenntartásához.

Azonban a város erről mitsem akart tudni, s most hogy az utibizottság értesült arról, hogy a folyó hó 27 én tartott városi közgyűlésen a képviselőtestület úgy határozott, hogy sem az ut kiépítése, sem annak fenntartásához egy fillérrel sem járul hozzá, az utibizottság elhatározta ennek folytán, hogy a várossal szemben az eddig téves számításai alapon kívánt hozzájárulási összeget precizirozza és a várostól most már követelni fogja, hogy a kérdéses utnak a város határába eső részére az egész építési költség összegét és évi 1898 óta felmerült fenntartási költségeket, a járás területére eső utrészt építési költségének 80%-át és a fenntartási költségeknek szintén 1898 tól számított és ugyan-csak 80%-át. A követeléshez hozzászámítandó az ultra fordított közmunka pénzbeli egyenértéke is. Az utibizottság elhatározta, hogy az erre az ügyre vonatkozó összes iratokat Jankó Ágoston alispán utján fel fogja terjeszteni a ke-

reskedelemügyi miniszternek azzal a kéréssel, hogy úgy az utbizottság, valamint az alispán és a közigazgatási bizottság által hozott határozatokat oldja fel és egyben utasítsa az utbizottságot, hogy a várossal szemben új eljárást indítson és pedig annak alapján, mert valamennyi határozat téves számítások eredménye.

Ezután Boróczy Dezső számvevő előterjesztette a múlt évi zárszámadásokat, melyek mintegy 4000 korona pluszt mutatnak fel. Az előterjesztést tudomásul vették és az ülés még néhány csekélyebb ügy elintézésével véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 6-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Február 10. Közig. biz. ülés.

— **Ügyészségi megbízott.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Horváth Ferenc nagyszentmiklósi kir. járásbírói aljegyzőt a nagyszentmiklósi kir. járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

— **Félévi vizsgák a közig. tanfolyamon.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamon most voltak a félévi vizsgák. Az egy hét óta tartó vizsgákat ma este fejezik be s azután kihirdetik az eredményt.

— **Kalazanti szent József emléke.** A nagybecskereki főgimnázium február 2-án a kegyes tanítórind alapítójának emlékére ünnepet rendez. Az ünnep műsora a következő:

1. Kersch F. „Kalazanti szent Józsefről”, előadja a főgimn. ének- és zenekar. 2. Tárkányi Béla: „Kalazanti szent József ünnepe”, szavalja Králik László II. o. tan. 3. Sik Sándor: „A mi ünnepeinkre”, szavalja Jakabffy Guido VIII. o. t. 4. Ünnepi beszéd, mondja dr. Czirbusz Géza főgimn. tanár. 5. Sujánszky Antal: „Kalazanti szent József kegyele”, szavalja Vinczevidy Miklós I. o. t. 6. Sik Endre: „Kalazanti szent József halála”, szavalja Ujházi Lajos VII. o. t. 7. Sztójánovits J.: „A remete dala és a zarandokos kara”, előadja Jakabffy Guido és a főgimn. ének és zenekar. Az ünnepély kezdete fél 11 órakor, helye a főgimnázium tornaterme lesz. A tanítás és nevelésügyi barátait az ünnepélyre meghívja az igazgatóság.

— **A nagybecskereki kulturstély.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület február elseji kulturstélye iránt nemcsak Nagybecskereken, de az egész vármegyében igen nagy az érdeklődés s mint értesülünk, a vármegye számos vidékéről jönnek Nagybecskerekre a holnapi kulturstélyre. Az estély illusztris író vendége Ambrus Zoltán holnap délelőtt érkezik Nagybecskerekre, míg Paulay Erzsike és Della Donna Eugénia a délutáni vonattal jönnek. A vendégeket a vasuti állomáson a kulturegyesület vezetősége fogadja. A holnapi estély pont fél 9 órakor kezdődik s a rendezőség kéri a közönséget, hogy idejében jöjjen az estélyre, nehogy a jövés-menéssei a műsort zavarja.

— **A jövendőki hivatal felügyelői válsága.** Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy Hausladen Mátyas városi főszámvevő a jövendőki hivatalnál 2 éven keresztül betöltött felügyelői állásáról lemondott. A városi tanács ebből kifolyólag ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen tekintettel arra, hogy a tanács tagjai közül senki sem volt hajlandó ezt a terhes tisztséget elvállalni, a tanács megbízta a polgármestert, hogy ebben a városra nézve nagyfontosságú ügyben a szükséges lépéseket megtegye.

— **A D. M. K. E. elnöke.** A Magyar Hirlap írja: A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület ismeretes válsága következtében, mely azóta már megszűnt, Rónay Jenő lemondott elnöki tiszteréről. A kulturegyesület új elnöke Károlyi Imre gróf főrendiházi tag, mágoesi nagybirtokos lesz.

— **Anyakönyvi átcsatolás.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy a klekki Bundy-féle véglegvár területére, valamint a gyárteleknek az a 3 holdnyi területre is, amely Nagybecskerek város határában fekszik, anyakönyvi tekintetben Klekki nagyközséghez csatoltassék.

— **A kivándorlás és a házasság.** A kormány statisztikai adatakat gyűjtet a kivándorlásról, hogy megállapíthatók legyenek a kivándorlás okai s hogy mi módon lehetne a munkásságot a magyar földhöz kötni, hogy jobban érezzék ehhez a földhöz való tartozandóságukat. Egyik ilyen eszköz volna a házasságok megkönnyítése s a korai házasságok lehetővé tétele. A belügyminiszter kérdést intézett ez irányban a kivándorlást nyilvántartó hatóságokhoz, hogy mily hatással volna a házasságok megkönnyítése a kivándorlásra. Az eddig beérkezett statisztikai adatokból kitűnik, hogy a kivándorlók 75 százaléka nő, akiket semmi sem köt ehhez a földhöz, míg a családok emberek nehezebben mozdulnak s komolyabb, megfontoltabb módon itthon iparkodnak munkájukat értékesíteni. Kétségtelen tehát, hogy a kivándorlás csökkentésére hatással volna a korai házasságok lehetővé tétele s a gazdasági viszonyok olyatén javítása, hogy a házasságkötések jobban megkönnyíthetők legyenek.

— **Havazás.** Már ugyszólván a tél vége felé megérkezett az első nagy hó. Eddig csak mutatóba láttunk egynehány hópelyhet, tegnap este azonban alaposan neki indult a hó és szakadatlanul esett ma délig. Igaz, hogy itt a városban nem sok köszönet van benne, mert az enyhe idő mellett szörnyű csatakosá tette az utakat — amelyeknek a tisztán tartására se gondol ma már senki — de külön a mezőn pompás takarót kapnak az őszi vetések, amelyek eddig bizony nagyon sokat szenvedtek a hidegtől.

— **A délmagyarországi tanítóegylet ünnepe.** A „Délmagyarországi Tanító-egylet” konviktusai növendékeinek és a temesvári m. kir. állami tanítóképző-intézet ifjúságának közreműködésével Apponyi Albert gróf vall.- és közokt. miniszternek, a „Délmagyarországi Tanító-egylet” dísztagja arcképeinek leleplezése alkalmából 1908. évi február hó 9-án, vasárnap délelőtt 11 órakor Temesvárt az egyesületi konviktus dísztermében dísz-ünnepélyt rendez, melyre a „Délmagyarországi Tanító-egylet” dísz-, tiszteletbeli-, rendezés- és párló tagjait, a t. tiszteletbeli tagjait és tanügybarátokat meghívja. Az ünnep műsora: 1. „Himnusz”, éneklé az egyesületi konviktus ifjúsága. 2. „Ünnepi megnyitó”, tartja: Schenk Jakab, a „Délmagyarországi Tanító-egylet” elnöke. 3. „Emlékbeszéd”, Apponyi Albert gróf arcképeinek leleplezése alkalmából, mondja: Muth János, a „Délmagyarországi Tanítóegylet” elnöke. 4. Zene és ének: a) Meyerbeer G. „Koronázási induló” a Prophecia című operából. Zongorán előadja: Buding József, Cservinsky József, Dengl Miklós és Magyar Árpád konviktusai növendékek. b) Moyses: „Kuruc-népdalegyveleg”, előadja a temesvári állami tanítóképző-intézet ifjúsági ének- és zenekara. 5. „Óda” Apponyi Albert gróf arcképe leleplezésére. Irtá és szavalja Minkó Béla székesfehérvári isk. igazgató, a „Délmagyarországi Tanítóegylet” tiszteletbeli tagja. 6. Apponyi Albert gróf arcképeinek átadása a konviktusai bizottságnak. 7. „Szózat”, éneklé a temesvári állami tanítóképző-intézet énekkara.

— **A törökbecsei Leiningen-szobor.** A Törökbecsén felállítandó gróf Leiningen-Károly 1848/49. honvédtábornok szobrára 1908. évi január 11-ik felében a következő újabb adományok folytak be:

A törökbecsei takarékpénztár 100 korona, dr. Tószegi Aladár tb. m. főorvos Törökbecse 20 —, Takács Jenő Tapolca 2 —, ifj. Rakovszky György Budapest 10 —, Sztójánovits utmester Lippa 5 40, Mody Béla Pécs 5 —, Markaszán Sándor Feketeardó 17 70, Matók Vilmos Búrkös 170, Magyarossy József utbiztos Torda 11 30, dr. Stettner János kir. közjegyző Székelyhid 5 —, dr. Plechl Béla Budapest, képviselőház 7 —, Kerber Henrik József Budapest 3 —, dr. Szécsi Ferenc kir. közjegyző Hatvan 5 —, Sárkány Zsigmond kir. állatorvos Kapuvár 6 10, Bács-torontáli armentesítő társulat Bácsföldvár 50 —, Nyegru Kálmán Oravica 2 —, Vuk M. és fia Budapest 2 —, Lux Mihály drogna üzlete Budapest 5 —, Csáki és társa Budapest 10 —, Garay Antal igazgató Budapest 3 10, Satori Mór Budapest 10 —, Ozora község 130 korona.

— **Délvidéki földmivelők gyűlése.** A Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete karöltve az ujszentannai fiók-egyesületével, vándorgyűlést rendezett, melyen közel 1500 arad-, temes-, torontál- és bacsodrogmezei kisczardák vett részt. Az ujszentannai egyesület az alkalommal borkiállításra mutatta be tagjainak borkészletét. A vándorgyűlésen Wittmann János, a Délvidéki Gazdák Egyesületének elnöke elnökölt. Hall János kisczardának, az ujszentannai egyesület elnökének a vendégeket üdvözölő beszéde után Wittmann János mondott elnöki megnyitó beszédet a kisczardákat érdeklő aktuális napirendekről, főleg a gazdánép szervezkedésének nagy jelentőségéről. Utána Jausz Oszkár szőlészeti és borászati felügyelő fejtette ki a bor helyes kezelésének alapelveit, különös tekintettel a hordók jókarban való tartására, a szűrtelők eszközök, borsajtók helyes megválasztására. A tetszéssel fogadott előadás után Szabó Zoltán

alezredes, az aradhegyaljai szőlőgazdák egyesületének elnöke üdvözölte az ujszentannai borkészítőket. Végül Dold István, a Délvidéki Kisczardák Egyesületének titkára tartott előadást a borkészítésről. Indítványára a közgyűlés kimondta, hogy az ujszentannai fiók-egyesület megalakítja a borszűrés szakosztályt, melynek feladata lesz egy borkészítő szövetkezet előkészítése. Gyűlés után kiosztották a bíráló-bizottság által odaitélt díjakat. A kiállításra 160 tétel bort mutattak be, mely 5000 hektoliter készletnek felel meg. A gyűlésről üdvözölő táviratot küldtek Darányi Ignác miniszternek, Dobokay Lajos borszűrés kormánybiztosnak és Rác Sándor borszűrés főfelügyelőnek.

— **Visszavándorlók.** Mint Temesvárról jelentik, tegnap este a fél 8 órakor Temesvárra érkező aradi vonattal több mint kétszáz visszavándorló érkezett Amerikából. A visszavándorlók, akik többnyire a szomszéd falvakból valók, mind sirva panaszkodtak amerikai élményeikről. Elmondották, hogy mennyit nélkülöztek, éheztek és milyen mostoha bánásmódban részesültek. Elmondották, hogy még sok ezer olyan honfitársuk van Amerikában, akik áldanak az istent, ha már itthon lehetnének. Egyelőre azonban ez lehetetlen, mert még annyit sem keresnek, amiből tisztességesen megélhetnek.

— **Tolvajtragédia.** Resicáról írják: Kracsun Lukács, lupaki illetőségű, negyvenéves, resicai hengergyári munkás nagyon rajongott a kukorica polentaért, amely ugyszólván kizárólagosan táplálékát képezte. Csak az volt a baj, hogy Kracsun nem igen szerette a pénzt adni a kukoricakészítő. Abba ugyan még belement, hogy az örléssel fizesse, de a kukoricaszemhez már ingyen szeretett jutni. Mindig sikerült magának elegendő kukoricát összelopkodnia, auélül, hogy rá lehetett volna bizonyítani. Hétfőn megtudta a németborsáni állomáson dolgozó einkostárs tól, hogy keddről szerdáról való éjjel nagyobb mennyiségű tengerit fognak szállítani Németországba a resicai rakárba. Elhatározta, hogy ezt megdézsmálja. Kedden este kiment a Resicától mintegy két kilométer távolságra lévő szárnyvonal pályaudvar közelébe, felállott egy a pályatest melletti kőrakásra és leste a prédát. Nem kellett soká várnia, máris hellatzott a vonat egyre közelebb zakatolása. Kracsun tóra nyitotta a szemét, hogy a csillagfényes éjben jól láthasson. Mikor a vonat mellette robogott, előre kiszemelte a kukoricával megrakott vagon s ahogy az eléje ért: macskafüggyességgel raugrott. Ott csak kukoricát ledobni: perc műve volt. Ezt megesslekedve, maga is zsákmánya után igyekezett: a biztos földre. Leugrott hát a robogó vonatról. És akkor érte el a hegyetlen tragédiája. Ugrás közben a kerekék alá került, melyek egy pillanat alatt darabokra tépték. A szerencsétlenséget a vonat személyzete csak a resicai állomáson vette észre, amikor az egyik kalauz véletlenül meglátta, hogy az egyik kocsi kerekéi teli vannak vérről. Rögtön embereket küldtek ki a pálya menté, akik csakhamar el is érkeztek a szerencsétlenség színhelyére. Össze is szedtek egy csomó sáros-szűrés húscafatot: ez volt valamikor Kracsun Lukács, aki oly igen szerette a polentát, az aranyzinót, mosolygó puliszkát.

— **Halálos szövőttás.** Véres eset tartja igazlomban Kissoda község lakosságát. A verekedés hősei Relics Mátyas és Szalcsu János ottani lakosok. Éveken át a legjobb barátságban éltek, de újabban valami csekélyesség fölött ellenséges viszonyba jutottak. Tegnapelőtt azután bekövetkezett a halasztófa. A két ember az utcán összetalálkozott és alig váltottak néhány szót egymással, Szalcsu kést rántott és azt teljes erőből Relics mellébe szúrta, úgy hogy menten összerogyott. Relicset még élve szállították a temesvári kórházba, de aligha marad életben. A gyilkost elfogták.

— **A Liniment.** Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok éve óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, c uznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkoránál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az a testnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredményre alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és tüvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerertanban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Farsangi naptár.

Február 1. Kultur-estély.
Február 1. Hadastyanok mulatsága.
Február 1. Polgári dalegyet álaros bálja.
Február 2. Fodrászok mulatsága.
Február 8. A vasuti munkások orsz. szövetsége nagybecskereki helyi csoportjának mulatsága.
Február 8. Felső keresk. isk. hangversenye.
Február 15. Jótékony nőegylet álaros bálja.
Február 20. Hentesek táncvigalma.
Február 29. Nyomdászok jux-estélye.
Március 1. Köz- és magántisztviselők mulatsága.

Irodalom.

Egészségpolás könyvtára. Szerkeszti dr. Sugár K. Márton, V-ik kötet. A mindennapi élet egészségügye. Irta dr. Gravitz Ede egyetemi tanár Berlinben. Valahányszor ennek a közérdeklő vállalatnak egy-egy kötete megjelenik, egyre újabb értelmét fedezzük fel ennek a munkának; egy-egy kötetét külön méltányolja és élvezzi az olvasó. Ekkép látja, hogy mi ismét meglepetést hozott, mert nemcsak új a kötet tartalma, hanem mert a könyvtár egész új színt nyert. Bárán mondhatjuk, hogy az új kötet, mint az eddigi összes kötetek, értékes nyeresége a magyar irodalomnak. A hírnemes német higienikus e könyvben mesterien megírt foglalatját adja a mindennapi élet egészségügyének és dr. Sugár K. Mártonnak, az „Egészségpolás könyvtára” érdemes szerkesztőjének, az ismert jelestantu szakirónak érdeme, hogy a műnek alapos átdolgozása és honi viszonyainkhoz való alkalmazása által hozzáférhetővé tette azt a művelt magyar közönségnek, ki önkép részesevé válik a legmértékű és egyúttal leghasznosabb tudománynak: az egészségügynek. Huszonnyolc fejezetben behatóan értékelik a munka az egészséges lakásról, a szobalevegőről, a lakások hőfokáról, a hálószobáiról, a lakások fertőtlenítéséről, az éghajlathoz, az emberek alkalmazkodási képességéről a hőmértékváltozásokhoz, a ruházatról, a magtűséről és edzésről, igen kimerítően a tápszerekről, a vegetarizmusról, alkoholizmusról, a testgyakorlatok értékéről, a fürdőszobákról, a testgyakorlatok értékéről, a fürdőszobákról, a testgyakorlatok értékéről és vívásról, labdázásról és korcsolyázásról és lovaglásról, evezésről és vadászatról. Szabatos, tömör irányban megírt komoly tudomány jellemzi ennek a műnek minden sorát, melynek jellegé lehetne az ókori bölcsesek mondása: Nosce te ipsum! (ismerd meg te magadat). Az új kötetnek izléses és rendkívül gondos készült nyomdai kiállítása csak hozzájárulhat ahhoz, hogy ezen munka, mint a fentemlített közhasznú könyvtár többi kötete, nem fog hiányozni egyetlen egy művelt magyar ember könyvtárából sem. Ara vászonkötésben 2 korona. Megrendelhető Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában, V. Váci-körút 78.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 31. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház mai ülésén is üres, kongó teremben folyt a tárgyalás az erdélyi birtokrendezés fölött. Néhány ember beszél, vitatkozik, de egyebekben teljes közömbösség uralkodik a Házban s ilyen külső képen tárgyalták le ma részleteiben is az erdélyi birtokrendezést.

A mai ülésen Justh Gyula elnököl, aki 10 órakor nyitja meg az ülést.

Az elnöki előterjesztések során fölhatalmazást kér a Háztól, hogy a Betegh Imre halálával megüresedett deési kerületben a választás elrendelése iránt intézkedhessék. A Ház a fölhatalmazást meg is adja.

Jelenti továbbá az elnök, hogy a főrendiház megszavazta az ujoncjavaslatokat.

Lázár Zoárd előadó a mentelmi bizottság kisebb jelentőségű jelentését terjeszti be.

Ezután áttérnek az erdélyi birtokrendezésről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalására.

A cimbez, az 1. és 2-ik szakaszhoz felszólalnak és módosításokat nyújtanak be: Nagy György, Hinlinder Ernő, Zachariás János, Pop Cs. István és Bozóky Árpád.

Günther Antal igazságügyminiszter reflektál a felszólalásokra s egyetlen módosítást sem fogad el, mert azok ellenkeznek a javaslat intencióival. Zachariás Jánosét elfogadná, de csak módosítással. Ez a módosítás volna...

Elnök (megszakítja): A vitát bezáram s most már a miniszter sem tehet módosítást. (Zaj.) Ha ezt megengedné, akkor lehetséges volna, hogy a kormány esetleg olyan módosításokat fogadtatna el a Házzal a vita bezárása után, hogy arról koldulna az ország. (Nagy derűtség.)

Ferenczy Géza előadó felszólalása után a szakaszokat elfogadják.

A 11-ik szakaszig vita nélkül intézik el a szakaszokat.

A 12-ik szakasznál Zachariás János, Schuller Rezső és Bozóky Árpád nyújtanak be módosításokat, de a Ház valamennyit elveti.

A 13-ik szakasznál Nagy György a szakasz törlését és új szakasz fölvételét javasolja s egyben kijelenti, hogy ha ezt a javaslatát se fogadja el a Ház, ő eltávozik s nem törődik többet a tárgyalással.

Ferenczy Géza Nagy György javaslata ellen beszél s a Ház el is veti.

Erre Nagy György össze szedi irásait s élénk derűtség közben eltávozik.

Kiáltások: Gyere vissza, minden meg van bocsátva! (Nagy derűtség.)

A 16—17. szakasznál még Pop Cs. István ad be módosítást, de ezt is elvetik, mire a többi szakaszokat változatlanul és vita nélkül elfogadják s azzal részleteiben is elfogadják a javaslatot.

A holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülés 2 óra után véget ért.

Új belső titkos tanácsosok.

Budapest, január 31. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint politikai körökben hire jár, a király legközelebb, valószínűleg még a jövő héten Szerényi József, Popovics Sándor és Mezössy Béla államtitkárokat, továbbá Bánffy Miklós gróf kolozsvári főispánt valóságos belső titkos tanácsosokká fogja kinevezni.

A delegációk.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt Zichy Miklós gróf elnöklésével folytatta ülését, amelyen a hadügyi költségvetés részleteit tárgyalták. A vita során felszólalt Zichy Miklós gróf, utána pedig Szabó István, aki a katonai becsületügyi eljárás reformját sürgette. Schönauich hadügyminiszter kijelentette, hogy a reformmal foglalkoznak, de azt nem ígérheti meg, hogy még ebben az évben életbe lép. Ezután az új tüzérségi felszerelés került tárgyalás alá. Az ülés folyik.

A nyitrai főispánság.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint ma a képviselőház folyosóján beszéltek, Nyitra vármegye főispánjává Mérey Lajos függetlenségi képviselőt fogják kinevezni. Alkotmánypárti körökben ezt valótlannak tartják.

A deési mandátum.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Deésről jelentik, a Betegh Imre halálával megüresedett deési kerületben a nemzetiségiek Vajda Jánost, Vajda Sándor nemzetiségi képviselő öcscsét fogják fölléptetni.

Kirabolt vonat.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Orsováról sürgönyzik, tegnap este Ujkaránsebes állomáson páratlanul vakmerő rablás történt. Ujkaránsebesen ugyanis vásár volt s vagy négyszáz ember szállt egyszerre a vonatra. Míg a kálauz s a vasúti személyzet az utasok elhelyezésével foglalkozott, ismeretlen tettesek magrohanták s postakocsit, a postakocsi kísérőjét lefogták s a kocsit teljesen kirabolták. Később a postakocsi kísérője magához tért és segítségért kiabált, mire csendőrök jöttek. Mikor megtudták, hogy mi történt, rögtön a rablók után siettek, de azoknak már nyoma veszett. A kárt eddig még nem állapították meg.

Határidő-üzlet.

Budapest, január 31. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (áprilisra 1908.) . . . 23.82— Buza (októberre 1908.) . . . 20.88— Rozs (áprilisra 1908.) . . . 20.04— Rozs (októberre 1908.) . . . 18.10— Zab (áprilisra 1908.) . . . 14.82— Tengeri (májusra 1908.) . . . 13.66—

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan bejegyeztették a Nagybecskereken, 1908. évi január hó 31-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	10.50 korona
kétszeres		7.50
rozs		7.40
árpa		6.—
zab		7.50
kukorica		5.50
repce		15.50
széna I.		8.—
II.		7.—
szalma I.		4.—
II.		3.—
burgonya I kilogr.		—,10
marhahús I. I kilogr.		1.46
II.		1.35
borjú hús I.		1.80
II.		1.90
disznó hús I.		1.80
II.		1.70
juh hús		1.04
zsir		1.88

Nyílttér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévívízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, uszodák, török-, kö- és márványfürdők; hőleg-, szénsavas- és villamos víziútdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld 131—16.1 az igazgatóság.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1907. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 8 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibánárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 p.
Császárfürdő: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 8 óra 10 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Autaltalva—Pancsova és Alibánárról: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 53 p. délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.
Császárfürdő: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Rámpás

Dr. Brájjer Lajos szőlőjéből

Literje 36 krajcár.

Literje 36 krajcár.

kapható Zápolya-utca 1. a házmesternél.

Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint r.-társaság.

Meghívó.

A t. részvényeseket az 1908. évi február hó 1-én d. u. 3 órakor az intézet saját helyiségében tartandó

XXXIII dik rendes közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívja

97-33 az igazgatóság.

Tárgysorozat.

1. Két jegyzőkönyvhitelítő választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése, a felmentvény megadása.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyereség feletti határozathozatal.
4. A választmány kiegészítő választása.

Kivonat az alapszabályokból.

A közgyűlés azon részvényesekből áll, kik vagyonuk szabad kezelésében törvényileg akadályozva nincsenek. Részvényesek, kik e minősítéssel b rnak és a közgyűlésen részt venni akarnak, tartoznak a közgyűlésre kitűzött napot megelőzőleg legalább három nappal részvényeiket a nem esedékes szelvényekkel az intézet pénztáránál a hivatalos órákban letenni.

E letett részvényekről elismervényt, illetve a közgyűlésen való részvételre jogosító igazolványt kapnak.

Szavazatra csak azon részvények jogosítanak, melyek egy hónappal a közgyűlés előtt az intézet könyveibe a letevőre irvák.

59. vht. sz. 1908.

139-1.1

Árverési hirdetés.

Alólirott kiküldött bir. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. jár. bir.-nak 1907. évi V. 1300. számú végzése folytán dr. Siebenschein R. zágrábi ügyvéd által képviselt Mintapince R.-t. zágrábi cég felperes részére Lella Emilia és Szvetiszlav alperesek ellen 266 kor. 41 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alpereseköl lefoglalt és 1078 koronára becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. jár. bir. 1907. V. 1300/4. sz. végzésével az árverés elrendeltétvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagybecskereken (Écska-u. 27. sz.) leendő megtartására határidőül 1908. évi február hó 3-ik (harmadik) napjának d. u. 3 órája kitűzetik, amikor a bíróság lefoglalt butorok, hordók, lovak, szekerek s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirott kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Nagybecskerek, 1908. évi jan. 19.

Simonich,
kir. bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK
FELVÉTELNEK A
„TORONTÁL”
KIADÓHIVATALÁBAN.

Meghívó.

A „Lázárföldi takaré-, hitel- és előlegezési szövetkezetnek“ t. c. tagjai ezennel a f. évi február hó 23-án délután 3 órakor a „Strunk“-féle vendéglőben tartandó

X. rendes közgyűlésére

tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat.

1. Az „ad hoc“ elnöknek megválasztása.
2. Az igazgatóság évi jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Határozat a tiszta nyereség fölött s a felmentvény megszavazása.
5. A szövetkezetnek időtartama meghosszabbítása.
6. Két igazgatósági és két felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
7. Három jegyzőkönyvi hitelítő kiküldése.

Kelt Lázárföldön, 1908. évi január hó 29-én.

Az igazgatóság.

A „Lázárföldi takaré-, hitel- és előlegezési szövetkezetnek“ zárómérlege 1907.

Mérleg-számla.

TARTOZIK		K.	f.	KÖVETEL		K.	f.
Pénztári készlet		1292	83	Részletbefizetés 219 tag 711 részlet		59916	—
Váltó-tárca 254 drb váltó		82740	—	Betétek számla 64 tétel		38704	25
Előlegszámla 203 tételben		37549	—	Osztalék számla		9354	—
Bankrészvényekben		582	—	Tartalékalap		11034	32
				Tiszta nyereség		2555	26
		122163	83			122163	83

Nyereség- és veszteség-számla.

TARTOZIK		K.	f.	KÖVETEL		K.	f.
Szolgai fizetés		70	—	Áíratási díjak		12	—
Üzleti költségek		94	82	Késedelmi kamatok		21	42
Házbérszámla		110	—	Betét kamatok		304	14
Tőkekamatadó		209	63	Bankrészvények kamatai		108	—
Tiszti fizetések		644	—	Előleg kamatok		1364	01
Adószámla		1001	95	Váltó kamatok		4972	29
Betét kamatok		2096	20				
Tiszta nyereség		2555	26				
		6781	86			6781	86

Kelt Lázárföldön, 1907. évi december hó 31-én.

(133-22)

Az igazgatóság:

Bisler Mihály s. k. Bohu János s. k. Schwemlein József s. k. Jerg József s. k. ifj. Massong József s. k.
Klötzl János s. k. Bohu József s. k. Jakschitz Péter s. k.

Főtulbírálta a felügyelő-bizottság:

Bergenthal Albert s. k. Lafleur Péter s. k., elnök. Mihi József s. k. Schwemlein Miklós s. k., jegyző.

Hirdetés.

Az ujszentiváni körjegyzőségnél üresedésbe jött segédjegyzői állásra egy fiatal okleveles, lehetőleg néhány évi gyakorlattal bíró egyén azonnal alkalmazást nyer. Okmányolt ajánlatok alólirotthoz intézendők.

Ujszentiván, 1908. évi január hó 30.

Jónás Antal,
jegyző.

140-1.1

**Teljesen elkülönített
butorozott****garçonlakás**

villanyvilágítással kiadó.

Deák Ferenc-utca 7.

27-x.14

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

1417/1907. sz. Magyarittele község előljáróságától.

Pályázati hirdetés.

Magyarittele községben egyhangu határozattal, a vármegye törvényhatóságának utólagos jóváhagyása reményében, egy irnok-végrehajtói állás szervezetet. Ezen állás egyelőre helyettesítés útján lesz betöltve.

Felhivatnak tehát mindazok, akik főleg az adóügyekben járatosak, hogy felszerelt kérvényeiket alólirott előljáróságához f. évi február hó 15-ig nyujtsák be. Megfelelés esetén az illetőnek megválasztása biztosítva lesz.

Ezen állással 800 korona évi fizetés van egybekötve.

Magyarittele, 1908. évi január 29.

D. Bodó Mátvás Páll János,
jegyző. 132-3.2 bír.

Kiadó lakás.

A Gimnázium-utca 16. sz. alatti TOLVETH-féle házban

egy szép, nagy **lakás**

(5 szoba, a szükséges mellékkeliségekkel, villanyvilágítással)

május 1-ére kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad

TOLVETH OSZKÁR.

(119-x.5)

Népbank.